

Koi Club Sweden

Medlemstidning nr 4, 2014   Pris lösnummer: 65 kr

Rapport från Danmarksresan, del I
Dammbesök i Ösmo
och Bergshamra
Hur man söver fisk
Vinterförvaring
Aktivitetsdag i Brottbby
Planer för våren

God jul och gott nytt år!

Allt för din trädgårdsdamm!

Gummiduk, pumpar, filter, fiskfoder,
vattenstenar i granit, belysning, m.m.

15%

Ange rabattkod Koi
i vår webshop!

WWW.VATTENLIV.NU

Ordföranden har ordet

Hej alla Koi-medlemmar!

Sommaren har verkligen varit fantastisk i år och klubben har besökt många intressanta och imponerande dammar. Inte minst klubbens Damarksresa i augusti gav mersmak. Från den visar vi en del bilder i den här tidningen, fortsättning följer i nästa nummer.

Det är dags för vinterförvaring igen. Du får se hur två medlemmar löser det när fiskarna är kvar i dammen under vintern. Några av oss har testat att ha värmekabel i botten av dammen med gott resultat. Vi ska utvärdera i vinter och återkommer om det.

När detta skrivs i november har vi just avverkat vår aktivitetsdag 15/11 när vi umgicks och slöjdade i snickeriet i Brottbys (sid 19).

Årsmötet (inklusive föredrag) hålls den 21 mars 2015. Kom på mötet och delta i diskussionen om hur vi ska utveckla klubben! Håll utkik på hemsidan efter närmare detaljer.

Vi hörs och ses!

Arne

Koi Club Sweden

Ansvarig utgivare och ordförande i föreningen

Arne Eriksson

Sjökarbyvägen 12, 184 34 Åkersberga

e-post: sol-britt.eriksson@telia.com

Redaktör

Christina Jacobsson

chris.jacobsson@comhem.se

Tidningen ingår i medlemsavgiften och skickas utan kostnad till föreningens medlemmar. Den säljs även vid föreningens olika evenemang och kan också rekvireras via nedanstående adress. Kostnad för icke medlemmar är 65 kronor per nummer.

Organisationsnummer: 802405-4093

PlusGiro: 123 25 62-7

Hemsida: www.koiclubsweden.se

E-post: info@koiclubsweden.se

Medlemsavgiften är 175 kr per år och familj.

Klubbens plusgiro är 123 25 62-7.

Skriv ditt namn, adress, telefon och e-postadress eftersom ett av syftena med klubben är att skapa ett kontaktnät av koivänner.

Christina ersätter Kristina

Klubbens nya redaktör Kristina Ambrosiani är sjukskriven. Därför går Christina Jacobsson in som redaktör för i första hand nr 3 och 4 av tidningen.

Skicka in bilder på din damm!

Välkommen att skicka in bilder på din damm tillsammans med några rader om hur stor den är och vad du har i den.

Hade du besvär med alger i somras? Hur löste du det? Mejla till chris.jacobsson@comhem.se. Manusstopp för nästa nummer är 10 februari.

Planerad utgivning av tidningen 2015 är början av mars, juni, september och december. Manusstoppen infaller 10 februari, 15 maj, 17 augusti, 16 november.

Platser värda besök

Tipsa oss gärna om ställen som du tycker är värda ett besök.

Vad vill du läsa om i tidningen? Mejla förslag till info@koiclubsweden.se

När vi drog iväg den 7 augusti var det i Sverige ett strålande sommarväder och vi packade ner shorts, t-shirts och tunna blusar. I Danmark var det mycket svalare och när vi kom hem efter fyra dagar var det varma sommarvädret i Sverige ett minne blott. Vad hände medan vi var borta?

Några av oss hittade varandra vid Brahehus och åt lunch tillsammans, därefter bar det iväg ner till Råbyhills vandrarhem i Hörby, där vi skulle tillbringa natten.

Vad glad man blir när man har både egen dusch och egen toalett på vandrarhem!! Tack Richard! (Ja, Richard Mauritzon var reseledare, det var han som hade bokat våra hotell/vandrarhem och som höll i kontakterna med danska koifolket.)

Första anhalten på resans första dag blev hos *Anne Nickels, Hunneberga Koishop* i Hörby – ”en butik med fokus på koihälsa” som det står på nätet. Anne startade sin koishop 2012. Hon föder inte upp själv utan tar in japanska koi via en anläggning i Polen.

Annes fiskar är rejält stora och mycket fina, den äldsta är född 2006. De får mycket mat, säkert fem gånger om dagen, och växer då rätt snabbt. Det innebär också att filtret behöver städas så gott som varannan dag nu på sommaren.

En av de vackraste fiskarna, en Yamabuki Ogon (Doris), stod på behandling för sin rygg. Troligen hade hon blivit skrämmd av ett åsknedslag och simmat in i väggen. När så stora fiskar gör alltför snabba rörelser kan kroppen ta stryk och i det här fallet konstaterade vete-

rinär efter röntgen två brott på ryggraden. Nu får koi en smärtstillande och inflammationshämmande sprutor varannan dag av Anne och även om den inte blir helt återställd kan den ändå leva ett bra och smärtfritt liv.

Allas erfarenhet verkar vara att fiskarna växer mycket snabbt om man ger dem mycket mat. Thomas på Koi-Consult i Danmark hade ytterligare en teori: de växer maximalt vid exakt 26 grader. En idealtemperatur enligt honom och då behöver man inte överutfodra heller.

Hos Anne går det åt cirka 4 kg fiskmat per månad. Hon menar att det är viktigt med ett kvalitetsfoder som koi-en kan tillgodogöra sig ordentligt, inte det billigaste man hittar. (”Det blir bara en massa sk-t.”) För tillfället testar hon ett ekologiskt foder, Genki4Koi, vilket rimmar väl med hennes livsstil. ProBites har hon annars goda erfarenheter av, och det säljer hon även.

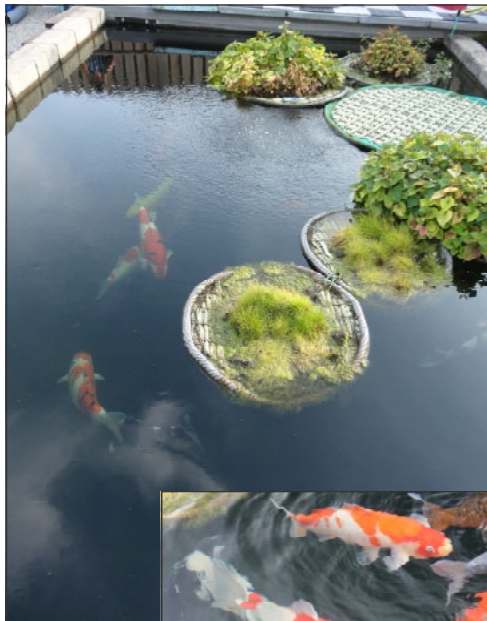
Annat man kan ge fiskarna är till exempel apelsinklyftor* och bitar av isbergssallad. Men alla koi är individer, en del gillar det, andra inte.

*) Apelsinerna ska naturligtvis vara ekologiska (Anne tvättar dem också). Man skär bort ändarna, sedan i fyra klyftor. Skalet är kvar. När fiskarna har ätit upp innehållet flyter skalen omkring på ytan, bara att plocka upp. Det här ger både sysselsättning och lite C-vitaminer. Torkad mjölmask får de ibland som godis.

Annes ideologi är att sälja friska fiskar och hjälpa folk som har frågor eller problem med sina koi och dammar. Kanske har man misslyckats med dammen, köpt billiga fiskar som blivit sjuka. De mest populära färgerna hos kunderna är de gula (yamabuki ogon) och de svart-vita (shiro utsuri).

Adressen till Annes hemsida är www.hunnebergakoishop.se – där ska hon skriva i sin blogg om hur det har gått för Doris.

(Ett reportage om Anne fanns även i nr 2/2009.)

Finns det något så rofyllt som att sitta på en dammkant och följa fiskarnas rörelser i vattnet?

Damm- och filterfakta

Total vattenvolym inklusive filter är drygt 30 m³. Den djupaste delen är cirka 2,5 meter i mitten där bottenavloppet sitter. Den är ganska kraftigt konad; snittdjup utmed sidorna är 1,80 meter. Näckrosdelen är 1 meter djup.

Anne har två huvudsakliga filterslingor. Vortexsystemet som matas från bottenavloppet och ytskimmern som går via en sievesil, genom en värmare, UV-sterilisator till ett beadfilter. Vortexsystemet består av en vortex med en Si-fi sil, samt två stycken squaretops med biomedica. Sommartid returneras vattnet via en Clarity protein-skummare.

forts.

Sävne Koi & Trädgård AB

Allt för din damm i trädgården

En liten bit utanför Heby närmare bestämt i Sävne finner du en av Sveriges största Koi och Damm anläggningar.

Med 4-5mil från Västerås, Uppsala, Enköping och Avesta är vi kanske just din närmaste Koihandlare.

Vi har alltid ett brett utbud av japanska koi i olika prisklasser och även ett brett utbud av tillbehör i lager och finns det inte hemma på hyllan så tar vi hem det.

På hemsidan www.savnekoi.se finner du information om oss och vår anläggning, en del av de koi som finns tillgängliga och webshoppen där du hittar de produkter som vi saluför.

Öppettider: Från 1 Maj till 31 Augusti

Fredag 15.00-19.00, Lördag 10.00-16.00, Söndag 10.00-15.00

Med vissa undantag som ses på hemsidan.

Övriga året öppet efter överenskommelse.

Har du några frågor tveka inte att kontakta oss:

info@savnekoi.se

tel: 0702840299

Välkomna på besök och kanske finner du just din drömkoi.

www.savnekoi.se

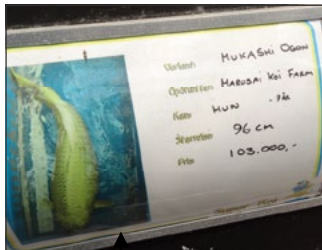

Dag 2, den 8 augusti, startade vi med frukost på Café Boijertz i Hörby – därefter över Öresundsbron mot Danmark. På dagsprogrammet stod besök på Super Koi, ZenGarden och Koi Consult, däremellan lunch och middag.

Vi var 16 personer i några bilar och det är inte lätt att försöka hålla ihop hela truppen. Vår läsplatta som vi använde som gps hade skött sig bra i Sverige, men i Danmark lade den av helt, likaså krånglade mobilen. Då känns det lite ödsligt när man ligger som sista bil i raden och det blir rödljus och det kommer en buss emellan och.... Plötsligt är man helt väck. Men på något under-

ligt vis kom vi ändå alltid fram dit vi skulle, kanske något lite försenade. Väl hemma i Sverige igen skaffade vi en gps som klarar hela Europa, inför framtida koiresor.

Super Koi i Roskilde har vi visserligen besökt tidigare men det är alltid kul att komma dit. De hade byggt om en del och det är rofyllt att vandra omkring i gruset och se de små vattenfallen och man får alltid nya idéer. Vad köpte vi där? Jo, en familj köpte en sköldpadda i sten, maken och jag slog till på en hängmatta i glada färger. På hemvägen däremot var det några i sällskapet som stannade till och köpte betydligt mindre koi än de jättar vi senare fick se i Danmark.

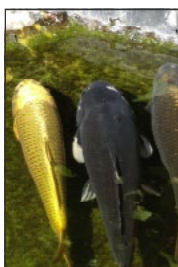

Nej, detta var *inte* dyraste fisken. Tydliga prisangivelser med fiskens mått fanns på en hel vägg intill dammen.

Ett besök på **ZenGarden i Stenlille** tog vi oss också tid till. Även där har koiklubben varit tidigare men mycket hade byggts ut och byggts till. (Se även nr 3 och 4/2012.) De hade förresten en väldigt smart idé för att slippa blomstöd, exempelvis till dahlior som de använde som häckar... De hade spänt ett nät horisontellt tvärs över rabatterna när plantorna var helt små. Nätet satt spänt mellan stolpar och dahliorna växte så snabbt upp mellan nätmaskorna och höll sig raka, synbarligen helt utan stöd.

Zenträdgården på 24.000 m², består av otroligt mycket sten, stora vackra klippblock och massor av blommor, buskar, träd – många i blom. Och så dammar förstås, med koi, och små vattenfall och en enorm reningsanläggning. Förresten är det Koi Consult som har byggt deras dammanläggning. Hela trädgården är både pampig och detaljrik samtidigt, väl värd ett besök.

Koi à la sardin.

Bygg din egen hammock.

forts.

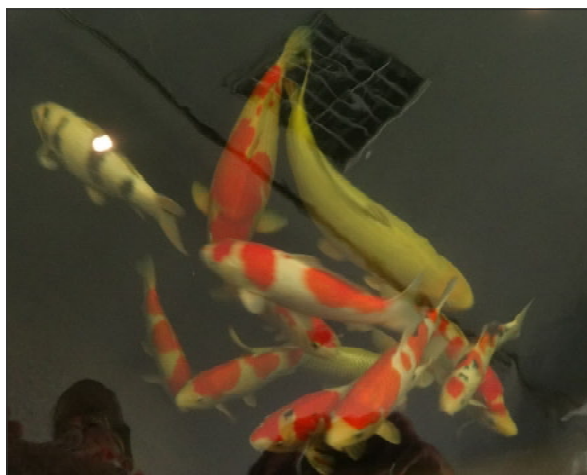

Danmarks-gänget fotograferade av Richard vid stranden av den lilla sjön vid ZenGarden. Lars, Arne, Krister, Anna, Roland Christina, Britt-Marie, Sören, Sol-Britt, Marie-Louise, Lars, Roland, Millis, Christina och Birgitta.

Reseledaren *Richard*, iförd keps som effektivt skuggar mot solen...

Efter Zen begav sig bilkaraven vidare mot **Koi Consult** och *Thomas* i Slagelse (där även vårt hotell låg); vi var något efter i tidsschemat men Thomas hade overseende med det och bjöd på förfriskningar på trädäcket medan han berättade om sig, sitt företag, sina koi och mycket om filterteknik som jag inte riktigt hängde med på av flera anledningar. Tekniken och danskan.

Thomas, Koi Consult

Var det svårt att hänga med?
Då gör vi en skiss...

forts. Danmarksresan, del I – Koi Consult

Koi Consult har funnits i 14 år, snart 15, och Thomas intresse är showfisk; han är störst leverantör av tävlingskoi i Danmark och mycket framgångsrik. Se bilden på en del av alla priser som trängdes på hyllorna.

Thomas bygger stora anläggningar och har många idéer om filter. Något helt nytt han berättade om var "pappersfilter". Vi fick även se det i funktion dagen därpå. En "pappersrulle" fångar upp allt skräp och i filtret matas automatiskt en ny bit papper fram när där är fullt med skräp. (Vi redovisar detaljerat i nästa nummer.)

Thomas var en fullkomlig dröm för alla teknikintresserade i klubben: han demonstrerade gärna och berättade ingående och där var en klunga män som fastnade långa stunder vid olika rördragningar, helt fascinerade. Vi andra kollade på enorma fiskar som majestätiskt gled runt i vattnet. De flesta var minst 60 cm, många större. På 10 månader kunde Thomas få upp dem i en storlek som jag inte har åstadkommit ens på 6 år. Ganska mycket mat, förstås, men också den idealtemperatur på 26 grader som Thomas ansåg var A och O om man ska få koi att växa optimalt.

Detta var bara en av flera prishyllor.

Även småttingar fanns till salu.

Thomas deltar i tävlingar med sina koi varje år, den första showen han deltog i var 2006. Det bär då iväg till Holland och Tyskland.

På grund av att säsongen började lida mot sitt slut (och för att det var Koi Club Sweden?) gav Thomas oss 50 procents rabatt på fisk den dagen (för avhämtning dagen därpå). Detta föranledde flera nya vändor till stora behållaren och de något mindre. Dagen därpå kunde de nya ägarna hämta sina nyförvärv på väg hem till Sverige.

Efter en oerhört intensiv dag drog vi alla in till stan för att äta middag. En kinarestaurang tog gärna emot 16 personer som inte hade bokat bord, inga problem. Otroligt mycket mat fick vi. Innan vi gick därifrån ökade personalen syretillförseln i koi-akvariet efter ett påpekande från Krister...

Nästa dag hade vi fyra dammbesök inbokade hos privatpersoner med Thomas som ciceron. De skriver vi om i nästa nummer. Tack Thomas för allt ditt engagemang!!

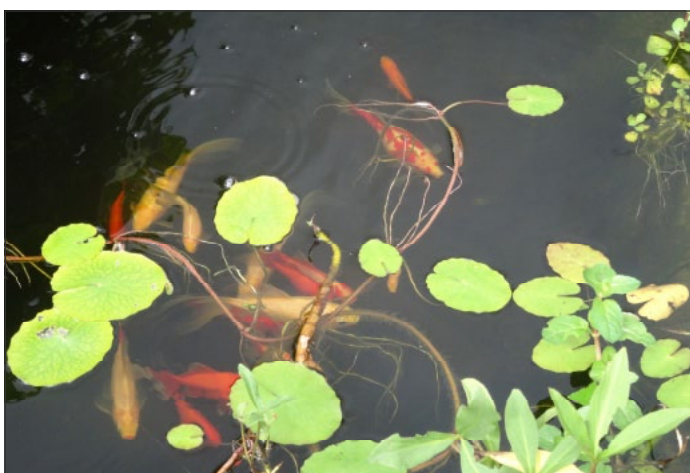

Vilka bekanta kan det vara som speglar sig i vattnet?
Är det möjligen Roland & Arne??

Lördagen den 16 augusti var koiklubben inbjuden på dammbesök till Elisabeth och Ricci i Ösmo. De bor i ett kedjehusområde och dammen ligger i en väl skyddad trädgård omgiven av plank.

De första fiskarna inhandlades för 12 år sedan. Det finns både koi och guldfiskar i dammen. Fiskarna trivs och har förökat sig, nu är de 16. De äldsta är 8 år.

Fiskarna är ute i dammen under vintern med lite skydd över och öppet för luftning. Bredvid dammen står reningsverk och luftpump placerade i ett litet hus som är inbäddat i växtligheten på sidan av dammen.

I den översta dammen växer det näckrosor och i den nedre bor fiskarna.

Vi var ett 15-tal koientusiaster som hade mött upp och vi blev alla förtjusta i denna lilla idylliska trädgård med många fina detaljer.

Tack till Elisabeth och Ricci för att vi fick komma!

Dammen är 1 meter djup, volym cirka två kubikmeter. Som reningsverk används ett biologiskt filter från Oase.

Välkommen till Koi Huddinge!

Vi har öppet alla dagar året runt för försäljning av dammtillbehör.
Filter, syrepumpar, slangar, UV-lampor,
rör, kopplingar, bottenavlopp m.m.

EconoBead

Filter för dammstorlekar mellan
12- 95 kbm
Nu även EB-100 och EB-140

**Besök
vår Koi-
anläggning!**

Öppet alla dagar 9.00-19.00
(ring gärna före besök)

Koi Huddinge
koihuddinge.se

Koi Huddinge, Alunvägen 5, SE-141 34 Huddinge
info@koihuddinge.se Telefon +46 8-711 33 82 eller +46 70-495 45 17

Vädrgudarna hade lovat regn men när vi samlades utanför grinden till Barbro och Åkes hus såg det hoppfullt ut, bara lite mulet. Vi var ett 25-tal som välkomnades in till deras trädgård och Barbro började med att berätta om fastigheten samt hur och varför de blev med koi.

Fastigheten avstyckades 1896 och huset byggdes 1900 och har byggts till ett antal gånger under åren och har två våningar med källare. I dag bor sonen med familj på övervåningen och Barbro och Åke har resten av huset. Från gatan såg man bara hus med buskar runt om, men när man kommit in på baksidan så fick man uppleva en fantastisk idyll med fina rabatter och gräsmatta samt en fantastisk utsikt över Stocksundet.

Platsen heter Stocksundstorp och ligger fint utmed Stocksundet mellan Lilla Värtan och Edsviken. En brygga löper utmed tomten där deras stora segelbåt ligger förtöjd. Båten byggde de själva för många år sedan innan de köpte detta fina ställe. Det fanns även en motorbåt som var sonens.

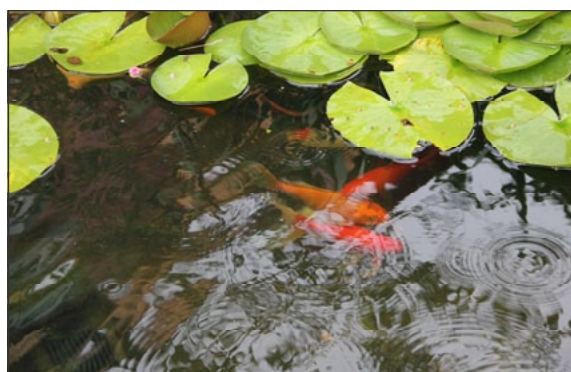
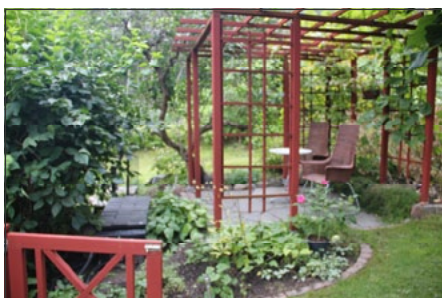
Trädgården hade ett växthus som värmdes lite under vintern så ömtåliga växter kunde klara vårt klimat. Den

första lilla dammen byggdes 2004 och resulterade i att det blev en hel del mygglarver. Som alla vet så utvecklas de till myggor som sticks, och det vill man helst inte ha i sin trädgård. De fick rådet att skaffa lite fisk till dammen för att bli av med myggen. Sagt och gjort, det blev några guldfiskar så var problemet löst.

Som alla känner till så ska man alltid bygga större, 2013 byggdes dammen ut och då blev det också en liten damm i växthuset med förbindelse till den yttre dammen via ett långt grovt rör. Fiskarna övervintrar i dammen i växthuset då det är lite varmare där eftersom den värms med en värmeslinga. I dammen simmade ett 10-tal fiskar, både koi och guldfisk.

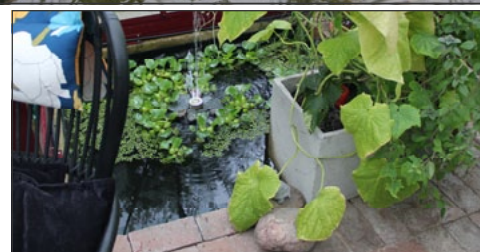
Den större dammen hade en trädäckning på ena sidan och från den gick en bro så man kunde komma över till andra sidan då hela dammområdet med kringliggande blomsterrabatter omgärdades av ett staket. Detta för att barnbarnen inte skulle simma med fiskarna. Barnbarnen fick bland annat hålla tillgodo med att odla pumpor i trädgården.

När det sedan var dags att gå in och titta på grannen Margareta och Per-Olofs trädgård kom vädrgudarna

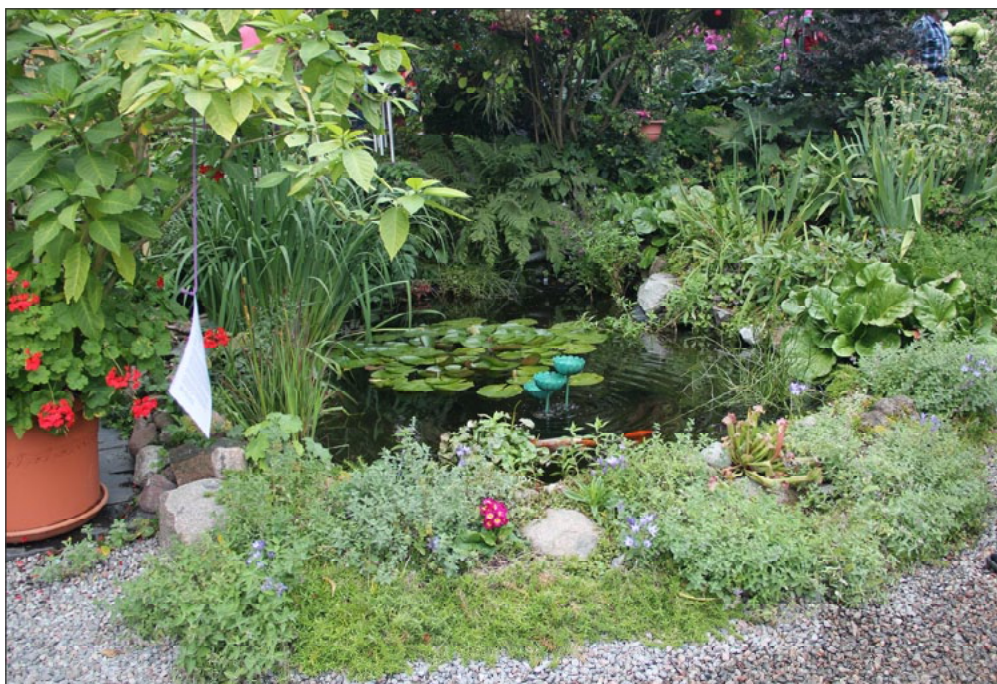

Dammspecifikation

Två st dammar: vattenvolym 8 m³ ute och 3 m³ i växthus. Filter: Vida XL med 38W UV-ljus och 8 000 l pump. Pump 5 000 l mellan växthus och yttre damm.

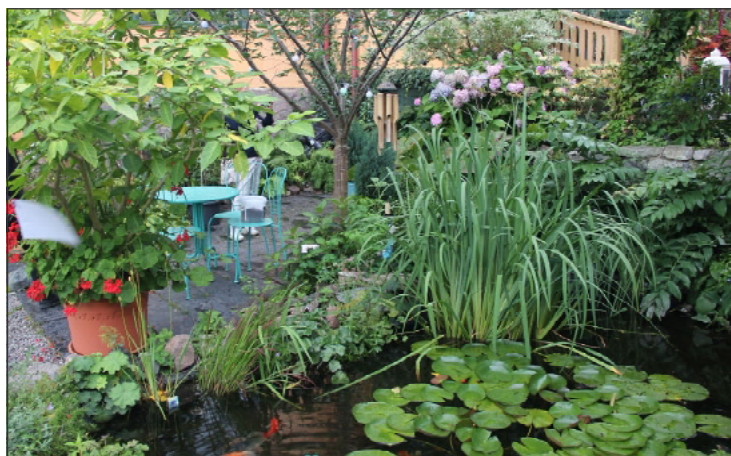
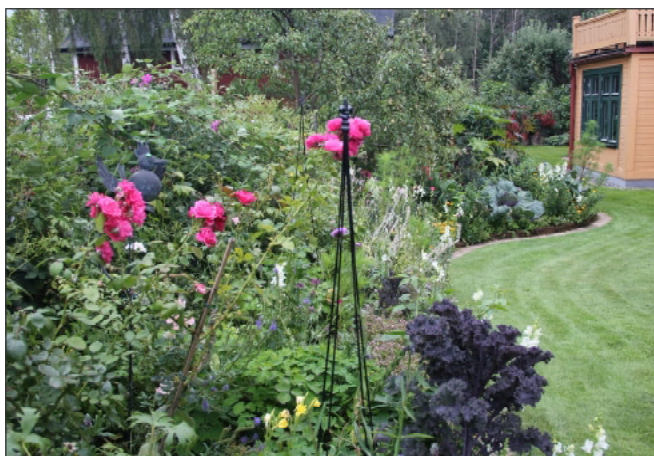

Dammspecifikation

Vattenvolym: cirka 7 m³.

Filter: Bioclear 15 000 och
Hozelock 4500.

på att de hade lovat lite regn, och det började duggregna. Deras hus var också byggt vid samma tidpunkt och med mycket snickarglädje som det var på den tiden. För att komma in till dem fick man gå igenom en välansad trädgård med buskar, blommor och grusade stigar. Många blev då avundsjuka men när vi fick veta att de hade haft lite hjälp av en trädgårdsmästare gick det över.

När man kom in på baksidan såg man samma fina utsikt som hos Barbro och Åke. Där fanns också ett växthus som innehöll bland annat nektarin-, citron- och persikoträd och vars frukter smakade gudomligt enligt uppgift från ägarna.

Tyvärr hade inte Margareta och Per-Olof tillfälle att närvara själva då de skulle på barndop; man får förstå att det var viktigare än att ta hand om oss koi-galningar som gör nästan vad som helst för att kolla dammar.

De hade två dammar, en övre och en nedre som var den större av de båda. De var förbundna med en liten bäck. Dammarna har utvecklats en del under de senas-

te 5-10 åren. Vattnet pumpas från den stora dammen till ett filter med UV-ljus, därefter rinner det ut i den övre dammen som fungerar som sedimentering och där tar näckrosor, svärdsilja och vattenkrasse hand om mycket näring. Sedan rinner vattnet vidare i bäcken ner till stora dammen.

I dammen simmade det koi, fjärilskoi, guldfisk och guldidd. Fiskarna övervintrar i dammen där det ligger en värmeslinga med termostat så det alltid är minst +5°C varmt i vattnet. Och där fanns två luftpumpar som håller ytvattnet i cirkulation så att eventuella sumpgaser kan luftas ut.

Efter denna visning var dags att återvända till Barbro och Åke för att fika. Då visade sig vädergudarna på sitt sämsta humör och gav oss en riktig skur, så vi satt i växthuset och under ett partytält för att inte bli helt genomblöta. När fikat var avklarat och vi kände att det var dags att tacka för oss, upphörde regnet. Några av oss åkte efter besöket vidare till Ulriksdals handelsträdgård för diverse inköp.

Oase:

LIVING WATER

PROFICLEAR PREMIUM

*Det modulära filtersystemet. För högsta standard.
Utan kompromisser.*

- Perfekt vattenkvalitet utan manuell rengöring.
- Den snabba biologiska nedbrytningen gör filtret perfekt för koidammar.
- Flödesoptimerat, säkert UV-system.
- Tillverkat i Tyskland.

Trumfiltermodul

Moving Bed-modul

Individuell modul

www.oase-livingwater.com/proficlear
Svensk agentur: www.byggros.com

Dammen med vintertäckningen kvar i början av maj 2014.

Jag har haft Koi som hobby under 21 år. Under dessa år har jag testat diverse olika sätt att klara fiskarna under vintern. Det bästa är givetvis att ta in fiskarna i ett uppvärmt utrymme, men de senaste åren har mina fiskar blivit för stora och för många så att alla har inte rymts i min vinterförvaring.

Frigolittäckning

Första vintrarna skruvade jag 70 mm frigolit på träramar som jag täckte dammen med. Det isolerade bra och jag fick en 5 cm hög luftspalt mellan vattnet och frigoliten. En syresten på 30 cm djup ventilerade ut sumpgaserna som bildas när löv och andra växtdelar förmultnar på botten av dammen. Dammen var isfri hela vintern men om det snöade mycket var jag tvungen att ta bort snön från frigoliten. Annars brast reglarna som frigoliten var skruvad på och frigoliten trycktes ned mot eller till och med under vattenytan. Jag använde ingen tillsatsvärme och trots det sjönk aldrig temperaturen under 5 grader. Nackdelen var att det tog mycket utrymme att förvara frigoliten under sommarhalvåret.

Enbart ett frigolitblock med doppvärmare och syresten

Det här är det enklaste sättet att klara vintern. Jag sågade till en 70 mm frigolitskiva i måtten 60x60 cm. Sedan limmade jag på undersidan "pontoner" cirka 10 cm breda av samma skiva. På så sätt fick jag en luftspalt. Jag gjorde två hål i skivan, ett för doppvärmaren och ett för syrestenen, som jag sänkte ned till cirka 30 cm. Genom hålet ventilerades sumpgaserna ut. Problemen uppstod om det blev mycket snö. Då frös luftningshålet igen och jag fick i stort sett dagligen ta bort isen från det. Dammen blev helt istäckt förutom under frigoliten. De kal-

laste dagarna sjönk temperaturen ner till cirka 2 grader vilket är i kallaste laget för fiskarnas gälar.

Täckning med bubbelplast

De två senaste vintrarna har jag täckt dammen med bubbelplast. Vintern 2012/2013 täckte jag med ett lager bubbelplast. Jag lät filtren gå som vanligt, men flyttade upp syrestenen till cirka 30 cm djup. Två filterpumpar drar tillsammans 480 Watt och det räckte för att hålla vattnet vid plus 5 grader. Täckningen tog jag bort i slutet av april och då var dammen igenväxt av trådalger. Bubbelplasten släppte igenom solljuset och temperaturen låg i april på 13 grader. Det var tyvärr en idealisk miljö för trådalger.

Vintern 2013/2014 täckte jag dammen med dubbla lager bubbelplast. Det isolerade bättre och släppte inte igenom solljuset. Större delen av vintern hade jag plus 10 grader i vattnet. Pumparna och syrestenarna hade jag lika som året innan. Eftersom det blev en kall vår, speciellt i början av maj, tog jag inte bort bubbelplasten förrän den 12 maj. Den här gången gick det bättre. Den dubbla bubbelplasten hade inte släppt igenom solljuset och det fanns inte ens spår av trådalger i dammen. När snön lägger sig på plasten smälter den inom ett par dagar. Som ni ser på bilden ligger plasten fortfarande kvar trots diverse oväder. Bubbelplasten köper jag hos Koi Huddinge i rullar om 50 meter och 1 meters bredd.

Vinterförvaring i Hässelby

Text och foto: Christina Jacobsson och Lars Norling

Så här gör vi på vintern sedan sex sju år – alla fiskar har överlevt hittills.

En rektangulär eller kvadratisk damm gör det lite enklare att bygga, men det här fyller väl sin funktion. Reglarna ligger som en rektangel fast dammen är oval; några regler tvärs över den del som "sticker ut" stabiliserar så inte presenningen sjunker ned av snötyngden.

Över reglarna drar vi två presenningar omlott. Innan det blir svinkallt kan man ha "öppet fönster" och rulla upp en bit av presenningen, likaså på våren om det blir varma dagar. Det är ett bra sätt att reglera temperaturen på. Vi brukar ta bort alltihop i mitten av april, beroende på väder förstås. Längst ned är presenningen förankrad med betongklumpar för att inte blåsa bort.

Pumpen får gå hela vintern men den flyttas upp en

bra bit från botten. Likaså filtret är igång (Oase Biotec screenmatic), men motordelen med smutsavskiljaren plockar vi bort, UV-lampan också, plus några av filtervamparna. I stället får där plats två st doppvärmare för att undvika att filtret fryser. Visserligen är vattnet i rörelse men man vet aldrig... Ovanpå filtret ligger några trasmattor och en presenning som extra isolering. En tredje doppvärmare hänger rakt ner i dammen. Den gör väl inte så mycket till eller från men fiskarna står gärna bredvid den. Hittills har vi haft 7-8 grader i ytvattnet och det bildas aldrig is.

Men i vinter ska vi testa något nytt! Värmekabel som ligger redo på botten. Då hoppar vi över doppvärmarna helt denna vinter och håller tummarna hårt...

Vi har skrivit om vinterförvaring tidigare i tidningen, bland annat berättade Richard i nr 1/2014 hur han vinterbonade sin nya damm.

I nr 3/2013 fanns också några tips samt i nr 3/2012 där Mikael Forsberg gav en hel del vintertips för utomhusförvaring.

I klubbens jubileumsskrift, som nytrycktes 2010, finns ett avsnitt om vinterförvaring.

Skicka in bilder på din damm!

Berätta gärna hur du har byggt! Några tips du vill förmedla?

Kontakta info@koiclubsweden.se

*Besök vår
nya hemsida
för mer
info!*

fontäner DAMMAR TRÄDGÅRD statyer

Vi hjälper även till med design & anläggning!

GARDEN AQUATICA

Högsta Torp, Åvav. 11 Haninge • Tel. 08-500 227 27

www.gardenaquatica.com

Rabatt 15% (för medlemmar) på OASE (vid köp över 5.000:- på ordinarie pris).

Ny butik i Stockholm: Nybrogatan 59

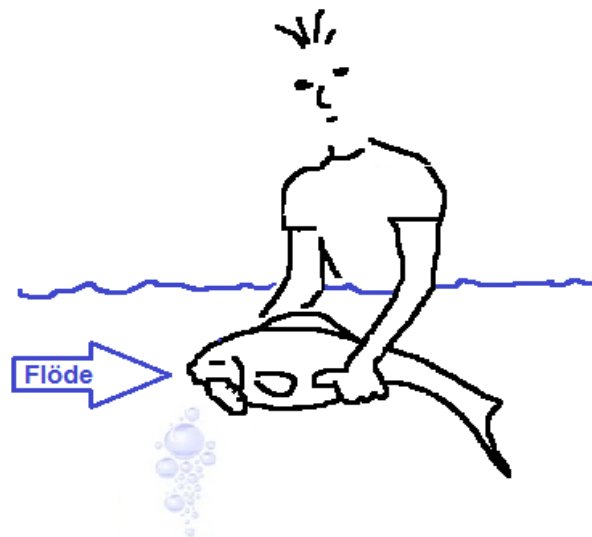
Det är lämpligt att använda någon typ av bedövningsmedel om man måste ta upp en fisk för att undersöka den mer grundligt, rengöra eventuella sår eller ge sprutor. Det minskar stressen för fisken samt underlättar hantering, vilket är en fördel om man ska kunna utföra någonting vettigt, utan att riskera skada fisken.

Som vanligt krävs en del planering. Själva bedövningsbadet görs i ordning i förväg i en balja som rymmer tillräckligt med vatten för att täcka fisken. Badet görs på vatten från dammen och ska helst stå 15-20 minuter innan man lägger i fisken. Detta förbättrar verkningsgraden av de flesta medel. När man sedan lägger fisken i bedövningsbadet måste alla grejor man behöver för eventuell behandling, finnas inom räckhåll. Fiskar får inte lämnas obevakade i badet och de ska heller inte ligga i längre än vad som är nödvändigt för att uppnå önskad grad av sövning.

När du mäter upp vattnet till badet, räkna antalet liter, då bedövningsmedlet ska doseras efter detta. Det är en fördel att ha badet stående nära dammen så att man inte behöver flytta fisken så långt. Om fisken ska tas upp helt, för rengöring av sår eller dylikt, behövs något att lägga den på. Vanligast är att man använder några gamla frottéhanddukar som man blöter och täcker in fisken i. Själv föredrar jag att arbeta så lågt som möjligt, typ på marken, för att eliminera risken att fisken kan falla om den skulle sprattla till.

Så fort fisken har lagt sig på sidan, kan du börjar undersöka den. Kontrollera sedan sövningen genom att balansera fisken ovan vattnet i en hand. Rör den sig inte på 10 sekunder är det lagom att ta upp den.

Du kan påskynda uppvaknandet genom att hålla fisken över en syresten eller med öppen mun i riktning mot till exempel returen från filtret. Alternativt bara för fisken fram och tillbaka i vattnet, så hjälper det syret till gälarna.

Många känner oro för och är ängsliga över att söva sina koi och visst, det finns alltid en risk samt att det är ansträngande för fisken. Man får dock inte glömma att det är än mer ansträngande för fisken att inte bli bedövd, plus att sannolikheten är större att resultatet av det du ville uppnå blir sämre. Risken att fisken far illa ökar och man får nog även räkna med att fisken måste tas upp igen, för att det inte blivit ordentligt gjort första gången. En sövd fisk kanske inte vaknar upp igen men den risken är så liten att den lätt övervägs av alla fördelar som sövning medför.

Det finns gott om tid när fisken är sövd. Inte för att man ska ha fisken uppe onödigt länge, men det är viktigt att ta sig den tid som behövs utan att stressa. Det underlättar om man, innan fisken sövs, noga tänkt igenom och planerat det man ska göra. Då kan man arbeta mer lugnt och metodiskt utan att glömma hälften.

Passa på att göra en grundlig undersökning under tiden fisken sövs. Redan efter att fisken lagt sig på sidan i bedövningsbadet, kan man börja titta igenom den. Kontrollera att det inte finns några sår eller annat konstigt någonstans på kroppen. Se över alla fenor, kolla så att gälarna ser friska ut och att inget verkar onormalt i munnen. När undersökningen är klar, kan du testa graden av bedövning genom att lyfta fisken ur vattnet och balansera den i ena handen. Om fisken inte är tillräckligt sövd kommer den att slå till reflexmässigt med stjärten. Gör den inte det och är helt stilla i 10 sekunder, är den lagom bedövd för att tas upp.

forts. att söva fisk

Det är viktigt att skydda fiskens slemlager när man tar upp den. Se till att ha väl genomblöta handdukar och täck så stor yta som möjligt av fisken. Vi vet heller inte hur pass medvetna fiskarna är under narkosen, så om man kan lägga över huvudet hjälper det att hålla fisken lugn. Slabba inte omkring med skarpa vätskor vid exempelvis sårrengöring, då frisk vävnad kan ta skada av att fisken ligger i dessa.

Som regel är det aldrig några problem att få liv i fisken igen. Oftast räcker det att lägga tillbaka den i dammen igen. Jag brukar hålla den strax under ytan, med bägge händerna som support, tills den själv kan hålla sin balans och vill simma iväg. Tycker man det tar lång tid kan man hjälpa fisken igång genom att föra den fram och tillbaka i vattnet. Håll munnen öppen så att vattnet tillåts flöda över gälarna. Ett ännu mer effektivt sätt att ge konstgjort andning, är att hålla fisken med öppen mun mot en vattenström, typ returen från ditt filter.

Kom ihåg att

- noga tänka igenom och planera det du ska göra
- läsa bruksanvisningarna för de preparat du planerar att använda
- ta fram allt som kan tänkas behövas så att det finns inom räckhåll när du arbetar med fisken
- räkna antalet liter vatten du tar till bedövningsbadet
- ta den tid som behövs för att göra det du satt dig för att göra
- skydda fisken samt göra det så säkert och bekvämt som möjligt för den under hela behandlingen.

Copyright © Anne Nickels

Några bilder från en intensiv aktivitetsdag den 15 november

Som synes deltog alla med liv och lust i snickrandet av en foderautomat. Och de som inte snickrade gjorde fiskmobiler. Innan dess hade vi alla avnjutit en gudomlig fisksoppa à la Britt-Marie.

Vårens planering i koiklubben

13 januari – styrelsemöte.

18 februari – styrelsemöte med planering av deltagandet i trädgårdsmässan.

21 mars – årsmöte. (Föredrag om belysning i trädgården.)

26-29 mars – Nordiska trädgårdar där Koi Club Sweden har en monter.

8 april – styrelsemöte.

Andra(s) koiaktiviteter i vår

The British Koi-keepers Society, BKKS, har följande aktiviteter till våren om du har vägarna förbi.

25-26 april: Midland Koi Association Show, www.midlandkoi.co.uk.

6-7 juni: South of England Koi and Craft Show, www.southdownskoiclub.co.uk.

20-21 juni: 36th BKKS National Show, www.thenationalkoiishow.co.uk.

25-26 juli: North East Koi Club Annual Show, www.northeastkoiclub.co.uk.

Dammbutiken.se

- För både små och stora dammar

Hos Dammbutiken hittar du sveriges bästa sortiment för riktigt stora dammar. Vi lagerhåller sievefilter

- och beadfilter samt ibland till och med avancerade automatiska trumfilter.

Förutom mer professionell utrustning så har vi även ett komplett sortiment med enklare filter för mindre dammar och dammar där kraven på rening inte är lika stora. Hos oss är alla kunder välkomna!

- Butiken drivs heltid året runt, vi skickar i regel din order inom 24h.
- Stort sortiment gör att vi kan rekommendera vad som passar just dig och din damm.
- Bra priser och personlig service.

Tveka Inte att kontakta oss:

www.dammbutiken.se
info@dammbutiken.se
076-1339331